Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
MACIEJ SZPUNAR
prednesené 22. mája 2025[1]

Spojené veci C-416/24 a C-417/24

On Air Media Professionals SRL
proti
Agenția pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii (C-416/24)
a
Different Media SRL
proti
Ministerul Antreprenoriatului și Turismului – Agenția pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Atragere de Investiții și Promovare a Exportului Iași (C-417/24)

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Curtea de Apel Bacău (Odvolací súd Bacău, Rumunsko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Štátna pomoc – Nariadenie (EÚ) č. 651/2014 – Výnimky pre niektoré kategórie pomoci, ktoré sú zlučiteľné s vnútorným trhom – Chyba v preklade v rumunskej jazykovej verzii – Právne účinky nariadenia, ktorým sa táto chyba opravuje – Možnosť vrátenia pomoci poskytnutej pred opravou na základe znenia nariadenia, ktoré obsahuje uvedenú chybu“

I. Úvod

1. Čo sa stane s opatreniami pomoci poskytnutými členským štátom na základe nesprávnej jazykovej verzie nariadenia Európskej komisie, ktorá bola riadne uverejnená v *Úradnom vestníku Európskej únie*? To je v podstate otázka, na ktorú má Súdny dvor odpovedať v prejednávanej veci, keďže Rumunsko poskytlo na základe rumunskej jazykovej verzie nariadenia (EÚ) č. 651/2014[2] (všeobecné nariadenie o skupinových výnimkách, ďalej len „VNSV“) určitú pomoc podnikom, ktoré ju nemali dostať.

2. V rámci odpovede na otázku, či je v takejto situácii členský štát povinný vymáhať takúto pomoc, bude Súdny dvor musieť spresniť pôsobnosť rôznych zásad týkajúcich sa uverejňovania a uplatňovania práva Únie vzhľadom na jazykový režim Európskej únie.

[1] Jazyk prednesu: francúzština.

[2] Nariadenie Komisie zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy (Ú. v. EÚ L 187, 2014, s. 1).

II. Právny rámec

A. Právo Únie

1. VNSV

3. Odôvodnenie 14 VNSV znie:

„Pomoc poskytnutá podnikom v ťažkostiach, okrem schém pomoci na náhradu škody spôsobenej určitými prírodnými katastrofami, by mala byť vyňatá z rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia, pretože takáto pomoc by sa mala posudzovať podľa usmernení Spoločenstva o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu firiem v ťažkostiach z 1. októbra 2004…, predĺžených oznámením Komisie týkajúcim sa predĺženia platnosti usmernení Spoločenstva o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu firiem v ťažkostiach z 1. októbra 2004… alebo ich následných usmernení, aby sa predišlo ich obchádzaniu. Aby sa zabezpečila právna istota, je vhodné stanoviť jasné kritériá, ktoré si na určenie toho, či sa podnik pokladá za podnik v ťažkostiach na účely tohto nariadenia, nevyžadujú posúdenie všetkých aspektov situácie podniku.“

4. Článok 1 ods. 4 písm. c) daného nariadenia s názvom „Rozsah pôsobnosti“ znie:

„Toto nariadenie sa neuplatňuje na:

…

c) pomoc pre podniky v ťažkostiach, s výnimkou schém pomoci na náhradu škody spôsobenej určitými prírodnými katastrofami.“

5. V článku 2 uvedeného nariadenia, nazvanom „Vymedzenie pojmov“, sa v bode 18 písm. a) prvej vete stanovuje toto:

„Na účely tohto nariadenia…:

…

18. ‚podnik v ťažkostiach‘ je podnik, je podnik, v súvislosti s ktorým sa vyskytne aspoň jedna z týchto okolností:

   a) v prípade spoločnosti s ručením obmedzeným (inej ako [malý alebo stredný podnik] MSP, ktorý existuje *menej ako* tri roky, alebo, na účely oprávnenosti na pomoc vo forme rizikového financovania, MSP do siedmich rokov od jeho prvého komerčného predaja, ktorý spĺňa požiadavky rizikových finančných investícií v nadväznosti na hĺbkovú analýzu vykonanú vybratým finančným sprostredkovateľom), ak v dôsledku akumulovaných strát došlo k zániku viac ako polovice jej upísaného základného imania.…“ [3]

6. Pokiaľ ide o toto ustanovenie, slová „ktorý existuje *menej ako* tri roky“ boli v rumunskej jazykovej verzii preložené ako „ktorý existuje *najmenej* tri roky“ [4].

[3] Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

[4] Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

2. Nariadenie (EÚ) 2021/452

7. V odôvodneniach 1 a 2 nariadenia (EÚ) 2021/452[5] (ďalej len „opravné nariadenie“) sa uvádza:

„(1) Rumunské znenie [VNSV] obsahuje chyby v článku 2 bode 18 písm. a) prvej vete a v článku 2 bode 18 písm. b) prvej vete, ktoré menia význam ustanovení.

(2) Rumunské znenie [VNSV] by sa preto malo zodpovedajúcim spôsobom opraviť. Ostatných jazykových znení sa táto oprava netýka.“

8. V článku 1 daného nariadenia sa stanovuje:

„[VNSV] sa opravuje takto:

1 V článku 2 bode 18 písm. a) sa prvá veta nahrádza takto: ‚v prípade spoločnosti s ručením obmedzeným (inej ako MSP, ktorý existuje menej ako tri roky, alebo, na účely oprávnenosti na pomoc vo forme rizikového financovania, MSP do siedmich rokov od jeho prvého komerčného predaja, ktorý spĺňa požiadavky rizikových finančných investícií v nadväznosti na hĺbkovú analýzu vykonanú vybratým finančným sprostredkovateľom), ak v dôsledku akumulovaných strát došlo k zániku viac ako polovice jej upísaného základného imania.‘

…“

9. V článku 2 uvedeného nariadenia sa stanovuje:

„Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v [úradnom vestníku].“

3. Rozhodnutie C(2020) 5949 final

10. Rozhodnutím C(2020) 5949 final[6] Komisia schválila schému štátnej pomoci s názvom „Podpora MSP a veľkých podnikov na prekonanie hospodárskej krízy spôsobenej pandémiou COVID-19“ (ďalej len „schéma pomoci, o ktorú ide vo veci samej“), ktorú jej Rumunsko oznámilo 20. augusta 2020.

11. Odôvodnenia 16 a 47 tohto rozhodnutia znejú:

„16. V rámci tohto opatrenia sa nesmie poskytnúť žiadna pomoc podnikom v ťažkostiach v zmysle všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách (‚VNSV‘), nariadenia o skupinových výnimkách v odvetví poľnohospodárstva (‚NSVP‘)[7] alebo nariadenia o skupinových výnimkách v odvetví rybolovu a akvakultúry (‚NSVR‘)[8] k 31. decembru 2019.

5 Nariadenie Komisie z 15. marca 2021, ktorým sa opravuje rumunské znenie nariadenia (EÚ) č. 651/2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy (Ú. v. EÚ L 89, 2021, s. 1).

6 Rozhodnutie z 27. augusta 2020 o štátnej pomoci SA.58166 (2020/N) – Rumunsko – COVID-19: Podpora MSP a veľkých podnikov na prekonanie hospodárskej krízy spôsobenej pandémiou COVID-19 (Ú. v. EÚ C 302, 2020, s. 1).

7 Nariadenie (EÚ) č. 702/2014 z 25. júna 2014, ktorým sa určité kategórie pomoci v odvetví poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a vo vidieckych oblastiach vyhlasujú za zlučiteľné s vnútorným trhom pri uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Ú. v. EÚ L 193, 2014, s. 1).

8 Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1388/2014 zo 16. decembra 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci poskytovanej podnikom pôsobiacim vo výrobe, spracovaní a odbyte produktov rybolovu a akvakultúry za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Ú. v. EÚ L 369, 2014, s. 37).

…

47. Komisia sa preto domnieva, že opatrenie je nevyhnutné, vhodné a primerané na nápravu vážneho narušenia hospodárstva členského štátu a že spĺňa všetky podmienky dočasného rámca. Najmä:

…

- V rámci tohto opatrenia nemožno poskytnúť pomoc podnikom, ktoré sa nachádzali v ťažkostiach už k 31. decembru 2019 (pozri odôvodnenie 16). Opatrenie je preto v súlade s bodom 22 písm. c) dočasného rámca.

…“ [*neoficiálny preklad*]

B. Rumunské právo

1. OUG č. 130/2020

12. V článku 4 ods. 1 Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 130/2020 privind unele măsuri pentru acordarea de sprijin financiar din fonduri externe nerambursabile, aferente Programului operațional Competitivitate 2014-2020, în contextul crizei provocate de COVID-19, precum și alte măsuri în domeniul fondurilor europene (mimoriadne nariadenie vlády č. 130/2020 o niektorých opatreniach zameraných na poskytovanie finančnej pomoci prostredníctvom externých dotácií z Operačného programu Konkurencieschopnosť na roky 2014 – 2020 v súvislosti s krízou COVID-19, ako aj o ďalších opatreniach v oblasti európskych fondov) z 31. júla 2020 [9] (ďalej len „OUG č. 130/2020“) sa stanovuje:

„1. Mikrogranty sa poskytujú vo výške 2 000 eur a udeľujú sa len raz, vo forme jednorazovej sumy v súlade s článkom 3 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1301/2013 zo 17. decembra 2013 o Európskom fonde regionálneho rozvoja a o osobitných ustanoveniach týkajúcich sa cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti, a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1080/2006 [Ú. v. EÚ L 347, 2013, s. 289], v znení zmien, a článkom 67 ods. 1 písm. c) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 [Ú. v. EÚ L 347, 2013, s. 320].“

13. Podľa článku 6 OUG č. 130/2020 sa mikrogranty uvedené v článku 4 ods. 1 tohto mimoriadneho nariadenia vlády poskytujú na základe zmluvy o štátnej pomoci príjemcom, ktorí kumulatívne spĺňajú tieto podmienky: a) vykonávali bežnú/prevádzkovú činnosť najmenej jeden kalendárny rok pred dátumom podania žiadosti o poskytnutie finančných prostriedkov, s výnimkou PFA/CMI, v prípade ktorých mohlo dôjsť k začatiu činnosti najneskôr 1. februára 2020; b) dosiahli v rozpočtovom roku, ktorý predchádza podaniu žiadosti o financovanie, obrat v rumunských lei (RON) vo výške ekvivalentu aspoň 5 000 eur ku dňu podania žiadosti o financovanie, s výnimkou príjemcov štátnej pomoci uvedenej v článku 5 ods. 1

[9] *Monitorul Oficial al României*, časť I, č. 705, zo 6. augusta 2020.

písm. a), príjemcov, ktorí boli zriadení v roku 2019, s obratom nižším než 5 000 eur, v prípade ktorých sa minimálna hranica obratu vypočíta vynásobením počtu celých mesiacov činnosti v roku 2019 sumou 415 eur, a príjemcov štátnej pomoci uvedených v článku 5 ods. 1 písm. b) a c); c) zachovajú svoju činnosť počas obdobia najmenej šiestich mesiacov od poskytnutia podpory vo forme mikrograntov.

14. V článku 32 OUG č. 130/2020 sa v odseku 1 uvádza, že pravidlá poskytovania štátnej pomoci sú stanovené v schéme štátnej pomoci „Podpora pre MSP“, ktorá podlieha stanovisku Komisie, a v odseku 2 sa uvádza, že zmena a/alebo doplnenie schémy štátnej pomoci „Podpora pre MSP“ nadobúda účinnosť dňom oznámenia rozhodnutia Komisie o povolení.

2. Vyhláška č. 1060/2857/2020

15. Článok 3 prílohy k Ordinul nr. 1060/2857/2020 pentru aprobarea Schemei de ajutor de stat – Sprijin pentru IMM-uri în vederea depășirii crizei economice generate de pandemia de COVID-19 (vyhláška č. 1060/2857/2020 o schválení schémy štátnej pomoci – Podpora MSP na prekonanie hospodárskej krízy vyvolanej pandémiou COVID-19) z 8. septembra 2020 [10] (ďalej len „vyhláška č. 1060/2857/2020“), ktorú vydali Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri (Ministerstvo hospodárstva, energetiky a podnikateľského prostredia, Rumunsko) a Ministerul Fondurilor Europene (Ministerstvo európskych fondov, Rumunsko), obsahuje najmä toto vymedzenie:

„…

3.6 ‚podniky v ťažkostiach‘ – v súlade s článkom 2 bodom 18 písm. a) [VNSV] sa podnik považuje za podnik v ťažkostiach za týchto okolností: i) v prípade spoločnosti s ručením obmedzeným (inej ako MSP, ktorý existuje najmenej tri roky), ak v dôsledku akumulovaných strát došlo k zániku viac ako polovice jej upísaného základného imania. Ide o prípad, keď odpočet akumulovaných strát od rezerv (a všetkých ostatných prvkov, ktoré sa vo všeobecnosti považujú za súčasť vlastných zdrojov spoločnosti) má za následok negatívnu kumulovanú sumu, ktorá presahuje polovicu upísaného základného imania. Na účely tohto ustanovenia sa za ‚spoločnosť s ručením obmedzeným‘ považujú najmä tie druhy spoločností, ktoré sú uvedené v prílohe I k smernici Európskeho parlamentu a Rady 2013/34/EÚ [11], a ‚základné imanie‘ zahŕňa, ak je to vhodné, akékoľvek emisné ážio….“

16. Podľa bodu 6.19 danej prílohy sú všeobecné kritériá oprávnenosti na získanie finančných prostriedkov v rámci opatrení tejto schémy štátnej pomoci tieto: a) príjemcovia neboli k 31. decembru 2019 v ťažkostiach v zmysle článku 2 bodu 18 VNSV; b) nebolo voči nim vydané ani vykonané rozhodnutie o vymáhaní štátnej pomoci; c) nebolo voči nim vyhlásené vyrovnávacie konanie, likvidácia, konkurz ani platobná neschopnosť.

[10] *Monitorul Oficial al României*, časť I, č. 835 z 11. septembra 2020.

[11] Smernica z 26. júna 2013 o ročných účtovných závierkach, konsolidovaných účtovných závierkach a súvisiacich správach určitých druhov podnikov, ktorou sa mení smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/43/ES a zrušujú smernice Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS (Ú. v. EÚ L 182, 2013, s. 19).

3. Vyhláška č. 2989/2020

17. V bode 8.11 Ordinul nr. 2989/2020 privind aprobarea Procedurii de implementare a măsurii „Microgranturi acordate din fonduri externe nerambursabile“ din cadrul schemei de ajutor de stat instituite prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 130/2020 privind unele măsuri pentru acordarea de sprijin financiar din fonduri externe nerambursabile, aferente Programului operațional Competitivitate 2014 – 2020, în contextul crizei provocate de COVID-19, precum și alte măsuri în domeniul fondurilor europene (vyhláška č. 2989/2020 o schválení postupu vykonávania opatrenia „Mikrogranty poskytované prostredníctvom externých subvencií“ v rámci schémy štátnej pomoci stanovenej v OUG č. 130/2020) z 30. septembra 2020[12] sa v podstate stanovuje, že štátna pomoc bude vrátená v plnej výške, ak sa na základe kontrol vykonaných po podpise zmlúv o financovaní zistí, že príjemca nepatrí do kategórie oprávnených príjemcov stanovených v OUG č. 130/2020.

III. Spor vo veci samej, prejudiciálne otázky a konanie na Súdnom dvore

18. Rumunsko 20. augusta 2020 oznámilo Komisii schému pomoci, o ktorú ide vo veci samej. Komisia túto schému pomoci schválila rozhodnutím C(2020) 5949 final.

19. Podľa odôvodnenia 16 daného rozhodnutia sa na základe schválenej schémy nemohla poskytnúť žiadna štátna pomoc spoločnostiam, ktoré boli k 31. decembra 2019 v ťažkostiach v zmysle článku 2 bodu 18 VNSV. Ako vyplýva z odôvodnenia 47 uvedeného rozhodnutia, bola to jedna z podmienok, ktoré Komisia stanovila, aby mohla vyhlásiť schému pomoci za nevyhnutnú, vhodnú a primeranú, a teda zlučiteľnú s vnútorným trhom.

20. Po oznámení rozhodnutia C(2020) 5949 final bola sporná schéma pomoci vo veci samej vykonaná vyhláškou č. 1060/2857/2020.

21. V článku 4 ods. 1 danej vyhlášky sa stanovovalo poskytnutie pomoci v maximálnej výške 2 000 eur na príjemcu pre určité kategórie MSP.

22. V súlade s rozhodnutím C(2020) 5949 final bolo jedným zo všeobecných kritérií oprávnenosti, ktoré museli splniť príjemcovia žiadajúci o financovanie, podľa bodu 6.19 prílohy uvedenej vyhlášky to, že neboli k 31. decembru 2019 v ťažkostiach v zmysle článku 2 bodu 18 VNSV. Vymedzenie pojmu „podnik v ťažkostiach“ uvedené v danom článku bolo zopakované v bode 3.6 bode i) prílohy k tej istej vyhláške a zo svojho rozsahu pôsobnosti vylučovalo MSP „existujúce najmenej 3 roky“.

23. V rámci schémy pomoci, o ktorú ide vo veci samej, On Air Media Professionals a Different Media, spoločnosti s ručením obmedzeným podľa rumunského práva, uzavreli 10. decembra 2020 zmluvy o financovaní, na základe ktorých každá z nich dostala mikrogrant vo výške 9 679 RON (približne 1 945 eur), ktorý im mal pomôcť prekonať hospodársku krízu spôsobenú pandémiou COVID-19.

24. Každý z týchto mikrograntov bol následne predmetom rozhodnutia o vrátení štátnej pomoci, z 8. novembra, resp. 18. októbra 2022. Rumunské orgány dospeli k záveru, že žalobkyne vo veci samej nespĺňajú jednu zo zákonných podmienok na poskytnutie predmetnej pomoci, keďže

[12] *Monitorul Oficial al României*, časť I, č. 902 z 5. októbra 2020.

k 31. decembru 2019 boli „podnikmi v ťažkostiach“ v zmysle bodu 3.6 bodu i) prílohy k vyhláške č. 1060/2857/2020, pretože kapitálové straty, ktoré týmto spoločnostiam vznikli k uvedenému dátumu, výrazne prevyšovali ich upísané základné imanie.

25. Žalobkyne vo veci samej podali proti týmto rozhodnutiam opravné prostriedky na Tribunalul Neamț (Vyšší súd Neamț, Rumunsko). Tvrdili, že splnili všetky podmienky na získanie mikrograntov, a najmä, že nemajú znaky podnikov v ťažkostiach v zmysle článku 2 bodu 18 VNSV. Podľa ich názoru sa totiž danými ustanoveniami z kategórie „podniky v ťažkostiach“ vylučujú „MSP, ktoré existujú najmenej tri roky“. Žalobkyne pritom ku dňu uzavretia ich zmluvy o financovaní existovali trinásť, resp. osemnásť rokov.

26. Tribunalul Neamț (Vyšší súd Neamț) tieto odvolania zamietol. Uvedený súd vychádzal zo skutočnosti, že rumunská jazyková verzia VNSV bola po poskytnutí pomoci opravená opravným nariadením, v ktorom sa stanovilo, že pojem „podniky v ťažkostiach“ sa na ne nevzťahuje, a teda sú oprávnené na predmetnú pomoc, len MSP, ktoré existujú *menej ako* tri roky, a nie, ako v pôvodnej verzii, MSP, ktoré existujú *najmenej* tri roky.

27. Uvedený súd rozhodol, že opravným nariadením k VNSV sa nezmenila, ale opravila jeho rumunská jazyková verzia, keďže v pôvodnej, anglickej jazykovej verzii sa už od jej prijatia odkazovalo na podniky „existujúce *menej* ako tri roky“. Uplatnil preto článok 2 bod 18 VNSV v znení opravenom opravným nariadením a konštatoval, že žalobkyne vo veci samej nespĺňali ku dňu podania svojich žiadostí všetky kritériá oprávnenosti.

28. Žalobkyne vo veci samej podali kasačné opravné prostriedky na Curtea de Apel Bacău (Odvolací súd Bacău, Rumunsko), vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania.

29. V prvom rade tvrdia, že základom pre rozhodnutia o vrátení je zmena zavedená opravným nariadením, ku ktorej došlo v marci 2021, viac než tri mesiace po podpísaní zmluvy a viac než dva mesiace po použití dotácií na nákup zariadení potrebných pre spoločnosti. Preto vytýkajú súdu prvého stupňa, že toto ustanovenie uplatnil retroaktívne.

30. Po druhé žalobkyne vo veci samej spochybňujú pojem „pôvodné znenie nariadenia“, ktorý sa objavuje v odôvodnení prvostupňového rozsudku. Domnievajú sa, že tento pojem nemá žiadny právny základ, keďže rumunčina je jedným z úradných jazykov Únie rovnako ako ktorýkoľvek z ďalších 23 jazykov.

31. Po tretie pripomínajú, že ku dňu podpisu zmluvy o financovaní platilo rumunské znenie VNSV v nezmenenej podobe už viac ako šesť rokov a že znenie daného nariadenia bolo plne v súlade so všetkými ostatnými právnymi aktmi vo veci, najmä s vyhláškou č. 1060/2857/2020, ktorá obsahovala identické znenie. Za týchto okolností tvrdia, že žiadosť o štátnu pomoc podali, zmluvu o financovaní podpísali a vykonali ju v dobrej viere.

32. Vnútroštátny súd sa domnieva, že musí rozhodnúť o otázke, či prijatie nariadenia, konkrétne opravného nariadenia, ktorým sa opravuje úradné znenie nariadenia Únie v určitom jazyku, má za následok retroaktívne uplatňovanie opraveného znenia od nadobudnutia účinnosti pôvodného nariadenia alebo či má účinky až od nadobudnutia účinnosti opravného nariadenia.

33. Okrem toho sa pýta, či zásady právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery bránia vráteniu štátnej pomoci poskytnutej v súlade s podmienkami pôvodne uvedenými v rumunskej jazykovej verzii v kontexte, o aký ide vo veci samej.

34. Napokon konštatuje, že vnútroštátna judikatúra nie je v týchto záležitostiach jednotná.

35. Za týchto okolností Curtea de Apel Bacău (Odvolací súd Bacău) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má prijatie nariadenia, ktorým sa opravuje rumunské úradné znenie nariadenia Európskej únie, konkrétne [opravné nariadenie], účinok spätnej platnosti opraveného znenia od nadobudnutia účinnosti pôvodného nariadenia, alebo má účinky výlučne do budúcnosti po nadobudnutí účinnosti opravného nariadenia v prípade, že vnútroštátne orgány poskytli štátnu pomoc v súlade s podmienkami upravenými v pôvodnom rumunskom znení [VNSV] a po nadobudnutí účinnosti [opravného nariadenia] požiadali o vrátenie poskytnutej štátnej pomoci?

2. Znamená rovnocennosť znení nariadenia Európskej únie v rôznych jazykoch, že vnútroštátne orgány členského štátu sa môžu odvolávať voči príjemcovi štátnej pomoci poskytnutej v súlade s pôvodným rumunským znením [VNSV] na ustanovenia [opravného nariadenia], ktorým sa uvedené znenie opravuje, aby požiadali o vrátenie štátnej pomoci, pričom nedošlo k zavineniu na strane príjemcu pomoci?

3. Má sa právo Európskej únie a najmä zásada ochrany legitímnej dôvery a zásada právnej istoty vykladať v tom zmysle, že bránia vymáhaniu štátnej pomoci poskytnutej v súlade s podmienkami pôvodne stanovenými v jazykovom znení v rumunčine, t. j. s podmienkami, ktoré neboli stanovené v iných jazykových zneniach VNSV, pričom k oprave došlo prostredníctvom opravného nariadenia aj v rumunskom znení po poskytnutí štátnej pomoci?“

36. Rozhodnutím predsedu Súdneho dvora z 22. júla 2024 sa veci C-416/24 a C-417/24 spojili na účely písomnej a ústnej časti konania a rozsudku.

37. Písomné pripomienky predložila Komisia. Pojednávanie sa nekonalo.

IV. Analýza

A. Úvodné poznámky

38. Svojou prvou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či opravné nariadenie má za následok uplatňovanie opraveného jazykového znenia retroaktívne odo dňa nadobudnutia účinnosti VNSV, ktoré sa ním opravuje, alebo či má účinky len do budúcnosti.

39. Svojou druhou prejudiciálnou otázkou sa v podstate pýta, či zásada rovnocennosti jazykových verzií umožňuje členskému štátu odvolávať sa voči príjemcovi štátnej pomoci poskytnutej na základe nesprávnej jazykovej verzie VNSV na verziu VNSV opravenú opravným nariadením s cieľom požiadať o vrátanie tejto pomoci.

40. Napokon svojou treťou prejudiciálnou otázkou v podstate žiada, aby sa určilo, či zásady ochrany legitímnej dôvery a právnej istoty možno vykladať tak, že príjemcovi štátnej pomoci poskytnutej na základe nesprávnej jazykovej verzie VNSV umožňujú vyhnúť sa povinnosti vrátiť predmetnú pomoc.

41. Podľa môjho názoru je prvá otázka principiálna a jej cieľom je zistiť časové účinky opravného nariadenia, ktorým sa opravuje prekladateľská chyba vo VNSV. Druhá a tretia otázka sa potom týkajú praktických dôsledkov takéhoto opravného nariadenia, pokiaľ ide o opatrenia pomoci, ktoré boli poskytnuté na základe nesprávnej verzie, ktorá sa ním opravuje. Inými slovami, obidve sa zaoberajú otázkou pôsobnosti takéhoto opravného nariadenia, ktorú možno v plnom rozsahu určiť len preskúmaním toho, či a odkedy sa členský štát, ktorého úradným jazykom je jazyk chybného znenia VNSV, a jednotlivci môžu odvolávať na opravu stanovenú v danom opravnom nariadení.

42. Za týchto okolností považujem za vhodné preskúmať najprv prvú prejudiciálnu otázku a až potom spoločne analyzovať druhú a tretiu prejudiciálnu otázku.

B. O prvej prejudiciálnej otázke

43. Svojou prvou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má opravné nariadenie vykladať v tom zmysle, že sa uplatňuje retroaktívne odo dňa nadobudnutia účinnosti VNSV.

44. Komisia v tejto súvislosti pripomína, že v článku 2 opravného nariadenia stanovuje, že nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v úradnom vestníku. Uvedené nariadenie malo mať účinky len do budúcnosti. To by však neznamenalo, že v období medzi nadobudnutím účinnosti pôvodného aktu a nadobudnutím účinnosti opravného aktu by sa mali uplatňovať rôzne pravidlá v závislosti od predmetnej jazykovej verzie, pretože by to narušilo jednotný výklad a uplatňovanie práva Únie.

45. Ak sa stanovisko Komisie na prvý pohľad javí ako pomerne zložité, je to podľa môjho názoru spôsobené tým, že nie je jednoduché dať jednoznačnú odpoveď na otázku časových účinkov opravného nariadenia, ktorého cieľom je opraviť chybu v preklade v jazykovej verzii VNSV, bez podrobnejšej analýzy zásad, ktorými sa riadi uverejňovanie aktov sekundárneho práva v Únii a ich následné uplatňovanie, najmä vo svetle osobitnej povahy jazykového režimu Únie.[13]

46. Považujem preto za užitočné stručne preskúmať tieto zásady[14] a s nimi súvisiacu judikatúru predtým, než sa budem zaoberať otázkou časových účinkov nariadenia, akým je opravné nariadenie, o ktoré ide vo veci samej, ktorým sa má opraviť chyba v preklade v pôvodnom nariadení.

[13] Pripomeňme, že Únia má 24 úradných jazykov a jej jazykový režim je vymedzený nariadením č. 1 o používaní jazykov v Európskom hospodárskom spoločenstve (Ú. v. ES 1958, 17, s. 385; Mim. vyd. 01/001, s. 3).

[14] Podrobnú analýzu týchto zásad pozri v BOBEK, M.: The Binding Force of Babel: the Enforcement of EC Law Unpublished in the Languages of the New Member States. In: *Cambridge Yearbook of European Legal Studies*, zv. 9, 2006-2007, ako aj KALĖDA, S. L.: *Przejęcie prawa wspólnotowego przez nowe państwo członkowskie: zagadnienia przejściowe i międzyczasowe*. Warszawa: WPiPG, 2003.

1. Zásady týkajúce sa uverejňovania právnych aktov Únie a ich následného uplatňovania

47. Po prvé potreba uverejňovať právne akty Únie vyplýva zo samotného znenia Zmluvy o FEÚ. Ako Súdny dvor zdôrazňuje, z ustanovení článku 297 ZFEÚ vyplýva, že nariadenie môže vyvolať právne účinky, len ak bolo uverejnené v úradnom vestníku. [15]

48. Okrem samotného znenia Zmlúv táto požiadavka na uverejnenie logicky vyplýva aj zo zásady právnej istoty, ktorou sa vyžaduje, aby právne predpisy Únie umožňovali zainteresovaným stranám oboznámiť sa s presným rozsahom povinností, ktoré im ukladajú. [16]

49. Ďalej, hoci potreba uverejniť právny akt z dôvodu právnej istoty je nevyhnutnou požiadavkou spoločnou pre všetky právne systémy členských štátov, vo vzťahu k právu Únie je vyjadrená osobitným spôsobom, a to z dôvodu jazykového kontextu, v ktorom sa má toto právo uplatňovať.

50. V Zmluvách sa tak stanovuje, že texty vypracované v každom z úradných jazykov sú rovnako autentické, a v nariadení č. 1 sa určuje, že nariadenia sa vypracúvajú v úradných jazykoch. Okrem toho podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora musí byť všetkým jazykovým zneniam aktu Únie v zásade priznaná rovnaká hodnota. [17] Táto zásada rovnocennosti jazykových verzií spojená s právnou istotou teda znamená, že riadne uverejnenie nariadenia pre členský štát, ktorého jazyk je úradným jazykom Únie, sa musí chápať ako uverejnenie tohto aktu v tomto jazyku v úradnom vestníku [18] a že okrem toho je takéto riadne uverejnenie podmienkou účinkov predmetného textu voči fyzickým a právnickým osobám. [19]

51. Okrem zaručenia právnej istoty takáto zásada umožňuje zabezpečiť jednotný výklad a uplatňovanie práva Únie, keďže z nej vyplýva, že každá jazyková verzia toho istého textu uverejnená v úradnom vestníku má v každom členskom štáte rovnaký význam a že jedna jazyková verzia ustanovenia práva Únie nemôže mať prednosť pred inou jazykovou verziou. [20] Podľa judikatúry Súdneho dvora rovnocennosť jazykových verzií, pokiaľ umožňuje jednotné uplatňovanie a výklad práva Únie, znamená aj to, že v prípade rozporov medzi rôznymi jazykovými verziami textu práva Únie sa má predmetné ustanovenie vykladať podľa všeobecnej štruktúry a účelu právneho predpisu, ktorého je súčasťou. [21]

52. Napokon, keďže uverejnením aktu práva Únie, ako som už zdôraznil, je podmienené to, aby tento akt mohol vyvolať právne účinky, takisto umožňuje spravidla určiť okamih, keď tieto účinky nadobudnú účinnosť. V článku 297 ZFEÚ sa stanovuje, že právne akty Únie nadobúdajú účinnosť dňom, ktorý je v nich stanovený, alebo ak takýto deň nie je stanovený, dvadsiatym dňom po ich uverejnení.

53. Súdny dvor však pripúšťa určitú mieru flexibility, pokiaľ ide o nadobudnutie účinnosti aktu práva Únie v súvislosti s jeho uverejnením. Zastáva tak názor, že hmotnoprávne predpisy práva EÚ sa na zabezpečenie dodržiavania zásady právnej istoty a zásady ochrany legitímnej dôvery

[15] Rozsudok z 11. decembra 2007, Skoma-Lux (C-161/06, EU:C:2007:773, bod 33).

[16] Rozsudok z 11. decembra 2007, Skoma-Lux (C-161/06, EU:C:2007:773, bod 38).

[17] Rozsudky z 20. novembra 2003, Kyocera (C-152/01, EU:C:2003:623, bod 32), a z 15. júna 2023, Saint-Louis Sucre (Uznanie organizácie výrobcov) (C-183/22, EU:C:2023:486, bod 28).

[18] Rozsudok z 11. decembra 2007, Skoma-Lux (C-161/06, EU:C:2007:773, bod 34).

[19] Rozsudok z 11. decembra 2007, Skoma-Lux (C-161/06, EU:C:2007:773, bod 37).

[20] Rozsudky z 28. novembra 2024, Másdi (C-169/23, EU:C:2024:988, bod 42), a zo 14. decembra 2023, Rivière a i./Parlament (C-767/21 P, EU:C:2023:987, bod 47).

[21] Rozsudky z 13. februára 2025, Verbraucherzentrale Berlin (Pojem „Úvodná viazanosť“) (C-612/23, EU:C:2025:82, bod 31), a z 28. novembra 2024, Másdi (C-169/23, EU:C:2024:988, bod 42).

majú vykladať ako pravidlá vzťahujúce sa na situácie, ktoré vznikli pred nadobudnutím ich účinnosti, iba vtedy, ak z ich znenia, účelu alebo štruktúry jasne vyplýva, že im má byť takýto účinok priznaný. [22]

54. Inými slovami, zásadou zostáva zákaz retroaktivity právneho aktu Únie, pričom jeho účinky sú podmienené jeho uverejnením v úradnom vestníku. Je však pravda, že v niektorých výnimočných prípadoch a za podmienok presne vymedzených judikatúrou môže byť prípustné, aby právny akt Únie vyvolal právne účinky v čase predchádzajúcom jeho uverejneniu.

2. Časové účinky opravného nariadenia

55. Pripomínam, že prejednávanej veci je cieľom opravného nariadenia opraviť chybu v preklade v rumunskej verzii VNSV, pokiaľ ide o vymedzenie rozsahu potenciálnych príjemcov určitých opatrení štátnej pomoci. Inými slovami, chyba v preklade znamenala vecnú chybu v predmetnom ustanovení, pričom však táto chyba neviedla na prvý pohľad k žiadnym ťažkostiam pri výklade textu, keďže jeho znenie, hoci chybné, je jasné.

56. Toto opravné nariadenie tak umožňuje zosúladiť rumunskú verziu VNSV s ostatnými jazykovými verziami a opraviť z toho vyplývajúcu vecnú chybu.

57. Je preto vhodné určiť, či sa táto oprava má považovať za opravu, ktorá má účinky len do budúcnosti, po nadobudnutí účinnosti, alebo či sa môže vykladať v tom zmysle, že rumunské znenie VNSV sa musí čítať v opravenom znení od nadobudnutia účinnosti VNSV, a teda pred nadobudnutím účinnosti opravného nariadenia.

58. Ako uvádza Komisia, v článku 2 opravného nariadenia sa stanovuje jeho dátum nadobudnutia účinnosti, a to ako dvadsiaty deň po jeho uverejnení v Úradnom vestníku. Ako som však už zdôraznil [23], v judikatúre Súdneho dvora sa pripúšťa, že okamih nadobudnutia účinnosti aktu sa nemusí nevyhnutne zhodovať s okamihom, keď začína mať účinky, pretože za určitých podmienok môže byť tomuto aktu priznaný retroaktívny účinok.

59. V prejednávanej veci musí ísť podľa môjho názoru o takýto prípad. Na jednej strane je teda nepochybné, že prijatím opravného nariadenia, ktorým sa opravuje chyba v preklade v rumunskom znení VNSV, mal normotvorca v úmysle umožniť, aby sa vecná stránka rumunskej verzie už chybne neodlišovala od ostatných jazykových verzií. Inými slovami, opravné nariadenie sleduje cieľ všeobecného záujmu, a to koherentnosť rôznych jazykových verzií textu práva Únie, čo odôvodňuje jeho výklad ako nariadenia s retroaktívnymi účinkami, presnejšie od nadobudnutia účinnosti VNSV, ktoré sa ním opravuje. Rovnako platí, že na druhej strane retroaktívny účinok opravného nariadenia vyplýva z jeho účelu, keďže jeho cieľom je práve zosúladiť všetky jazykové verzie VNSV odstránením chyby v preklade z rumunského znenia. Nebolo by preto ani efektívne, ani koherentné domnievať sa, že táto oprava platí len do budúcnosti, čím by sa zachovali nezrovnalosti za obdobie medzi nadobudnutím účinnosti VNSV a nadobudnutím účinnosti opravného nariadenia.

[22] Rozsudky z 22. júna 2022, Volvo a DAF Trucks (C-267/20, EU:C:2022:494, bod 31), a z 21. decembra 2021, Skarb Państwa (Poistenie motorových vozidiel) (C-428/20, EU:C:2021:1043, bod 33). Pozri aj rozsudok z 30. apríla 2019, Taliansko/Rada (Kvóta na rybolov stredomorského mečiara veľkého) (C-611/17, EU:C:2019:332, bod 106).

[23] Pozri bod 54 vyššie.

60. Za týchto okolností sa domnievam, že na prvú prejudiciálnu otázku treba odpovedať tak, že opravné nariadenie sa má vykladať s retroaktívnym účinkom, pričom chyba v rumunskom znení, na ktorú sa vo VNSV zameriava, sa má považovať za opravenú od nadobudnutia účinnosti posledného uvedeného textu.

C. O druhej a tretej prejudiciálnej otázke

61. Svojou druhou a treťou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má opravné nariadenie, ktorým sa opravuje rumunská jazyková verzia VNSV, vykladať v tom zmysle, že pomoc poskytnutá na základe chybnej jazykovej verzie VNSV sa musí vrátiť.

62. Všeobecnejšie povedané, tieto dve otázky vyvolávajú otázku, či sa členský štát aj jednotlivci môžu na opravné nariadenie odvolávať, a ak áno, od akého dátumu.

63. Nedomnievam sa však pritom, že len z retroaktívneho účinku možno odvodiť, že sa členský štát sa môže na opravné nariadenie odvolávať a požadovať vrátenie pomoci poskytnutej na základe chybného znenia VNSV. Ako som už vysvetlil, zásada jednotného výkladu a uplatňovania práva Únie nie je jedinou zásadou, ktorou sa riadi uverejňovanie a uplatňovanie aktov práva Únie. Musí byť zosúladená s ostatnými zásadami vrátane zásady právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery.

1. O zásade právnej istoty

a) Rôzne dôsledky zásady právnej istoty

64. Musím zdôrazniť, že samotné odvolávanie sa na zásadu právnej istoty neposkytuje jasnú odpoveď na otázku pôsobnosti opravného nariadenia bez toho, aby sa najprv spresnili kontúry tejto zásady. Zdá sa mi totiž, že zásada právnej istoty môže viesť k rôznym riešeniam v závislosti od prípadu a osoby, ktorá sa na ňu odvoláva.[24]

65. Konkrétnejšie povedané, keďže zásada právnej istoty je v kontexte Únie základom zásady rovnocennosti jazykových verzií aj zásady jednotného výkladu a uplatňovania práva Únie, jej uplatnenie v prejednávanej veci by mohlo viesť k dvom protichodným záverom. Inštitúcie Únie, podobne ako Komisia vo svojich písomných pripomienkach, by tak zdôrazňovali potrebu jednotného výkladu a uplatňovania práva Únie a na základe toho by dospeli k záveru, že VNSV v rumunčine sa má vzhľadom na zásadu právnej istoty vykladať v súlade so znením opraveným opravným nariadením už od nadobudnutia účinnosti.

66. Naopak, jednotlivci v tomto členskom štáte by na základe zásady právnej istoty vychádzali z chybnej jazykovej verzie VNSV pred jej opravou opravným nariadením. Podľa môjho názoru je pri odpovedaní na druhú a tretiu prejudiciálnu otázku nutné vychádzať práve z tejto koncepcie právnej istoty, a to jednak preto, že ich zámerom je práve určiť účinky opravného nariadenia na právne postavenie jednotlivcov v Rumunsku, a jednak preto, že zásada právnej istoty ako záruka jednotného výkladu a uplatňovania práva Únie je v prejednávanej veci obmedzená z dôvodov, ktoré uvediem.

[24] M. Bobek tak označuje zásadu právnej istoty za „prázdnu ulitu“, ktorej obsah sa mení v závislosti od hodnôt, ktoré sú základom jej uplatňovania. Pozri BOBEK, M.: c. d., s. 14.

b) Právna istota v prospech jednotlivcov

67. Zo zásady právnej istoty vyplýva, že voči fyzickým a právnickým osobám členského štátu môže mať účinky len akt riadne uverejnený v úradnom vestníku a že riadnym uverejnením takéhoto aktu pre členský štát sa rozumie jeho uverejnenie v jazyku tohto členského štátu. [25]

68. Podľa môjho názoru možno z tejto judikatúry vyvodiť dva závery.

69. Na jednej strane z nej vyplýva, že rumunská verzia VNSV, ktorá obsahovala chybu v preklade, bola uverejnená v úradnom vestníku, a preto bola záväzná rovnako ako všetky ostatné jazykové verzie v ostatných členských štátoch.

70. Na druhej strane, a *a contrario*, z nej podľa môjho názoru vyplýva, že zmena vykonaná opravným nariadením, bez ohľadu na jej prípadné retroaktívne účinky, sa v tejto situácii nemôže uplatňovať voči fyzickým a právnickým osobám, ktoré vychádzali z chybného, ale v úradnom vestníku uverejneného a záväzného znenia VNSV. [26]

c) Nemožnosť použiť systematický a teleologický výklad na účely jednotného výkladu a uplatňovania práva Únie

71. Skutočnosť, že pred nadobudnutím účinnosti opravného nariadenia existoval rozpor medzi jazykovými verziami, by toto konštatovanie nemala zmeniť. Je síce pravda, že v záujme zabezpečenia jednotného výkladu a uplatňovania práva Únie sa v judikatúre vyžaduje, aby sa v prípade rozdielov medzi rôznymi jazykovými verziami príslušné ustanovenie vykladalo „podľa všeobecnej štruktúry a účelu právneho predpisu, ktorého je súčasťou“ [27], nedomnievam sa však, že takýto výklad je v danom prípade možný. Použitie systematického a teleologického výkladu nie je podľa môjho názoru bez obmedzení, hoci jeho cieľom je zabezpečiť jednotný výklad a uplatňovanie práva Únie ako vyjadrenie zásady právnej istoty.

72. Poukazujem napríklad na to, že Súdny dvor vypracoval túto judikatúru v prípadoch, keď sa vyskytli ťažkosti pri výklade daného ustanovenia, čo odôvodňuje skúmanie viacerých jazykových verzií a v prípade rozdielov uplatnenie teleologického a systematického výkladu. V prejednávanej veci nejde o takýto prípad. Ako som už zdôraznil, chybné ustanovenie v rumunskom jazykovom znení VNSV bolo jasné a nespôsobovalo žiadne výkladové ťažkosti. Ako pritom Súdny dvor rozhodol, hoci takýto výklad v zásade možno s cieľom vyriešiť nejasnosti v znení uplatniť, nemôže mať za následok odstránenie celého potrebného účinku jasného a presného znenia daného ustanovenia. [28] Inými slovami, systematický a teleologický výklad nemôže viesť k zmene alebo ignorovaniu jednoznačného významu ustanovenia, ktorý jednoznačne vyplýva z jeho textu.

73. Možno síce tvrdiť, že keď uplatnil chybné ustanovenie právneho aktu Únie členský štát, jeho postavenie mu priznáva určitý stupeň znalosti právnych predpisov, ktorý mu umožňuje predpokladať, že jednoznačné ustanovenie môže byť napriek tomu v jeho jazykovej verzii chybné vzhľadom na jeho kontext a účel. Takúto znalosť však naopak nemožno predpokladať v prípade

[25] Rozsudok z 11. decembra 2007, Skoma-Lux (C-161/06, EU:C:2007:773, body 34 a 37).

[26] V tejto súvislosti pozri KOWALIK BAŃCZYK, K.: *Art 297. In*: KORNOBIS-ROMANOWSKA, D., ŁACNY, J., WRÓBEL, A.: *Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Komentarz*. Tom III (art. 223-358), Warszawa, 2012.

[27] Rozsudky z 13. februára 2025, Verbraucherzentrale Berlin (Pojem „Úvodná viazanosť“) (C-612/23, EU:C:2025:82, bod 31), a z 28. novembra 2024, Másdi (C-169/23, EU:C:2024:988, bod 42).

[28] Rozsudky zo 14. novembra 2024, Komisia/Nemecko (Poškodenie senových lúk) (C-47/23, EU:C:2024:954, bod 141), a z 21. marca 2024, Gjensidige (C-90/22, EU:C:2024:252, bod 58).

súkromných osôb, takže od fyzických alebo právnických osôb nemožno vyžadovať, aby si overovali iné jazykové verzie jednoznačne formulovaného ustanovenia a skúmali jeho účel a kontext, ktorého je súčasťou, hoci v samotnom texte ustanovenia nie je nič, čo by spôsobovalo akékoľvek výkladové ťažkosti.

74. Za týchto okolností by sa voči právnickým a fyzickým osobám v tomto členskom štáte malo uplatňovať len znenie rumunskej verzie ustanovenia uverejnenej v Úradnom vestníku pred jeho opravou opravným nariadením. Z toho súčasne vyplýva, že opravné nariadenie by nemalo mať pred nadobudnutím účinnosti účinky voči fyzickým a právnickým osobám v členskom štáte, ktoré využili opatrenia pomoci poskytnuté na základe chybného jazykového znenia VNSV.

75. To platí o to viac s ohľadom na zásadu ochrany legitímnej dôvery.

2. O zásade ochrany legitímnej dôvery

76. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora je predpokladom práva domáhať sa uplatnenia legitímnej dôvery poskytnutie presných, bezpodmienečných a zhodujúcich sa záruk pochádzajúcich z oprávnených a spoľahlivých zdrojov dotknutým subjektom zo strany príslušných orgánov Únie.[29] Toto právo sa totiž vzťahuje na každú osobu podliehajúcu súdnej právomoci v situácii, keď orgán alebo organizácia Únie spôsobila vznik dôvodných očakávaní tým, že tejto osobe poskytla konkrétne záruky. Bez ohľadu na formu ich oznámenia sú takýmito uisteniami tie informácie, ktoré sú presné, zhodujúce sa, neviažuce sa na splnenie žiadnej podmienky.[30]

77. Pokiaľ však ide o schému štátnej pomoci, judikatúra je reštriktívna. Súdny dvor tak rozhodol, že vzhľadom na imperatívnu povahu kontroly štátnej pomoci vykonávanej Komisiou na základe článku 108 ods. 3 ZFEÚ podniky, ktoré sú príjemcami pomoci, môžu mať legitímnu dôveru v oprávnenosť pomoci v zásade len vtedy, ak sa poskytla v súlade s postupom stanoveným v uvedenom článku.[31] Konkrétne, ak sa pomoc poskytla bez predchádzajúceho oznámenia Komisii, na základe čoho je podľa článku 108 ods. 3 ZFEÚ protiprávna, príjemca pomoci nemôže mať v tomto prípade legitímnu dôveru v zákonnosť jej poskytnutia.[32]

78. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora platí aj to, že na zásadu ochrany legitímnej dôvery sa nemožno odvolávať v rozpore s jasným ustanovením práva Únie a na základe konania vnútroštátneho orgánu príslušného uplatňovať právo Európskej únie, ktoré je v rozpore s právom Únie, nemôže vzniknúť legitímna dôvera hospodárskeho subjektu v to, že získa výhodu vyplývajúcu z konania, ktoré je v rozpore s právom Únie.[33]

79. Súdny dvor však súčasne pripúšťa možnosť, že príjemca neoprávnenej pomoci sa môže odvolať na mimoriadne okolnosti, na základe ktorých oprávnene predpokladal, že pomoc je oprávnená, a teda odmietnuť jej vrátenie.[34]

[29] Rozsudky z 30. apríla 2019, Taliansko/Rada (Kvóta na rybolov stredomorského mečiara veľkého) (C-611/17, EU:C:2019:332, bod 112), a z 5. marca 2019, Eesti Pagar (C-349/17, EU:C:2019:172, bod 97).

[30] Rozsudok z 5. marca 2019, Eesti Pagar (C-349/17, EU:C:2019:172, bod 97).

[31] Rozsudok z 5. marca 2019, Eesti Pagar (C-349/17, EU:C:2019:172, bod 98).

[32] Rozsudok z 5. marca 2019, Eesti Pagar (C-349/17, EU:C:2019:172, bod 98).

[33] Rozsudok z 5. marca 2019, Eesti Pagar (C-349/17, EU:C:2019:172, bod 104).

[34] Rozsudok z 20. septembra 1990, Komisia/Nemecko (C-5/89, EU:C:1990:320, bod 16).

80. Domnievam sa, že v prejednávanej veci pritom ide o taký prípad, ako to tvrdí Komisia. Na jednej strane bola rumunská verzia VNSV obsahujúca vecnú chybu uverejnená v úradnom vestníku, takže bola v tomto členskom štáte záväzná, a preto mohla v príjemcoch pomoci vyvolať dôveru, že sú skutočne zahrnutí medzi príjemcov predmetných opatrení. Na druhej strane tvrdím, že vnútroštátne ustanovenia, na základe ktorých boli opatrenia pomoci poskytnuté, nielen presne kopírujú znenie VNSV v jeho chybnom rumunskom znení, ale boli aj schválené Komisiou. Okrem toho zdôrazňujem, že zodpovednosť za riadne uverejňovanie textov v úradnom vestníku nesú inštitúcie EÚ. Za týchto okolností sa domnievam, že chybu, na základe ktorej bola pomoc vyplatená príjemcom, nemožno pripísať len rumunským orgánom, ktorých konanie by sa malo považovať za konanie v rozpore s právom Únie, ale aj Komisii. Administratíva Únie preto prostredníctvom presných uistení vzbudila podložené očakávania, že poskytnuté opatrenia pomoci sú zákonné.

81. Podľa môjho názoru zásada ochrany legitímnej dôvery bráni tomu, aby sa požadovalo vrátenie pomoci poskytnutej na základe chybnej jazykovej verzie VNSV opravenej opravným nariadením.

3. Návrh týkajúci sa druhej a tretej prejudiciálnej otázky

82. Z uvedeného vyplýva, že podľa môjho názoru sa má na druhú a tretiu prejudiciálnu otázku odpovedať v tom zmysle, že opravné nariadenie, ktorým sa opravuje rumunská jazyková verzia VNSV, v spojení so zásadami právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery, sa má vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby sa uplatňovalo voči jednotlivcom v tomto členskom štáte, ktorí pred nadobudnutím jeho účinnosti využili opatrenia pomoci poskytnuté na základe chybného znenia VNSV, takže tento členský štát sa naň nemôže odvolávať s cieľom požadovať vrátenie tejto pomoci.

V. Návrh

83. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na prejudiciálne otázky, ktoré položil Curtea de Apel Bacău (Odvolací súd Bacău, Rumunsko), takto:

1. Nariadenie Komisie (EÚ) 2021/452 z 15. marca 2021, ktorým sa opravuje rumunská jazyková verzia nariadenia (EÚ) č. 651/2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy,

   sa má vykladať v tom zmysle, že:

   má retroaktívny účinok, pričom chyba v rumunskom jazykovom znení, na ktorú odkazuje v nariadení č. 651/2014, sa musí považovať za opravenú od nadobudnutia účinnosti posledného uvedeného nariadenia.

2. Nariadenie 2021/452 v spojení so zásadami právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery

   sa má vykladať v tom zmysle, že:

   sa naň nemožno odvolávať voči jednotlivcom, ktorí pred nadobudnutím jeho účinnosti využili opatrenia pomoci poskytnuté Rumunskom na základe chybného rumunského jazykového znenia nariadenia č. 651/2014, takže tento členský štát sa naň nemôže odolávať s cieľom požadovať vrátenie tejto pomoci.